

**KNJIŽNICA I ČITAONICA
GRADA PRELOGA**

Znanje je život. Knowledge is life. Wissen ist Leben. Scientia est vita.

Završno izvješće o radu u 2025.

Statistika zaključena
31.12.2025.

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. PROGRAMSKA DJELATNOST – KNJIŽNICA KAO AKTIVNI DRUŠTVENI PROSTOR	6
3. IZDAVAČKA DJELATNOST.....	7
4. AMBASADORSTVO MJESECA HRVATSKE KNJIGE 2025. – NACIONALNA VIDLJIVOST I PROMOCIJA STRUKE	8
5. PROJEKTI I KAMPANJE	10
5.1. Projekti	10
5.2. Kampanje.....	12
6. KORISNICI I STATISTIČKA ANALIZA DJELOVANJA.....	13
7. FOND, NABAVA I OTPIS	14
8. ČLANOVI, USLUGE I KORIŠTENJE	15
9. PRORAČUN I TROŠKOVI.....	16
10. ZAKLJUČAK	18

KNJIŽNICA I ČITAONICA Grada Preloga

Glavna ulica 33, 40323 Prelog

OIB: 06471282009

Facebook <https://www.facebook.com/kicgprelog>

Instagram @kicgprelog

YouTube <https://www.youtube.com/channel/UCPoJLs4KIDbQu79pK5HoY4g>

Web <http://knjiznice.nsk.hr/prelog/>

Email knjiznica.prelog@gmail.com

Tel: 040/646-753

025.32-044.3

U početku bijaše glinena pločica.

I pločica se, naravno, razbila – jer pločice uvijek padaju baš na onaj dio gdje piše najvažniji podatak. U tom je trenutku nastao prvi knjižničar: osoba s dovoljno strpljenja da spoji krhotine, složi ih po redu i kaže: „Evo, ovo sad ima smisla. Ali bi imalo još više smisla da ta pločica i sve ostale budu posložene po abecednom redu...”

I tako je započela povijest knjižničarstva – tiha epopeja u kojoj se svaka pločica, svitak, knjiga ili informacija vraćala u red, katalog i smisao. Od tada knjižničari koračaju smiono kroz povijest. Spašavali su svitke koje su moljci smatrali švedskim stolom, preživjeli poplavu knjiga iz tiskarskog stroja, smirivali paniku nakon prve radiodrame, slušali vapaje o tome kako će ih televizija izbrisati... Na sve to samo su slegnuli ramenima i pričekali reklame. Kad su računala pokušala zavladata svijetom, pretvorili su ih u kataloge i izvore korisnih informacija. Kad su tableti i e-knjige objavili smrt papiru, knjižničari su ih hladnokrvno ušutkali – uvrstili u fond i katalogizirali. Statistike ih u međuvremenu stalno svrstavaju u ugrožene vrste. Nestat će, postati suvišni, biti zamijenjeni sintetičkim verzijama.

Ali knjižničari su i dalje tu. Jer kad god statistika kaže da se struci piše loše, knjižničari to uredno zabilježe, spremu u ladicu i nastave dalje s radom – smijući se brojkama u lice. Strojevi i nove tehnologije za knjižničare uvijek su samo epizodna bitka u njihovu velikom knjižničarskom epu. Njihove supermoći možda ne uključuju sposobnost leta, nadljudsku fizičku snagu ili laserske zrake koje im sjaje iz očiju, ali apsolutno graniče s nadnaravnim. Knjižničar može riješiti složeni online upit, organizirati aktivnosti za cijeli Mjesec hrvatske knjige, objašnjavati starijem gospodinu kako radi tražilica, obrisati nos djetetu koje se rasplakalo, štambiljati datum u knjigu nekom tinejdžeru koji je upravo taj naslov pronašao na BookToku i pritom stajati na jednoj nozi, dok drugom pridržava vrata gospođi koja izlazi iz knjižnice. Sve to odrađuje s osmijehom i nevjerojatnim mirom, jer riječ je o sasvim običnom danu, i to prije pauze, u ponedjeljak.

Ovo nije pretjerivanje, a ako niste uvjereni, evo primjera njihove svemoći. Oni imaju sposobnost svođenja cijelog života, svijeta i svemira na jednu jedinu brojku. Kako? To je vječna tajna knjižničarskog ceha, odmah uz odgovor na pitanje gdje se nalazi knjiga s plavim koricama i gdje je nestala druga čarapa iz para u vešmašini. Knjižnice su gorjele, padale, dizale se iz pepela. Fondovi su nestajali, vraćali se, bili cenzurirani, mijenjali oblik i svrhu, ali knjižničari su ostajali. Uvijek uporni, uvijek spremni preživjeti sve – od moljaca do umjetne inteligencije. Oni su besmrtni čuvari znanja, oni koji znaju pronaći odgovore i prije nego što postavimo pitanje. I upravo zato, tko drugi nego knjižničar zna mudro odabrati? Ovogodišnji slogan Mjeseca hrvatske knjige glasi Odabrali knjižničari jer kada knjižničar odabere, nema algoritma, stroja ni statistike koja to može nadmašiti i osporiti. A korisnici mogu biti mirni – u knjižnici su uvijek u sigurnim rukama onih koji već tisućama godina prkose zaboravu i kaosu te usavršavaju tehnike čitanja misli. Zato, kada svijet preživi još jednu apokalipsu i opet završi na glinenim pločicama, netko će ih i dalje slagati, popisivati i čuvati. I taj netko imat će isto ime kao i na početku – knjižničar.

Maja Lesinger, ambasadorica Mjeseca hrvatske knjige 2025.

MJESEC HRVATSKE KNJIGE

O MHK-u

Središnji programi

Arhi

Maja Lesinger viša je knjižničarka, edukatorica i autorica te od 2013. ravnateljica Knjižnice i čitaonice Grada Preloga.

Pod njezinim vodstvom knjižnica je 2017. godine proglašena Knjižnicom godine, a međunarodna priznanja uključuju i dvije EIFL nagrade za inovacije (2020. i 2024.) za projekte usmjerene na digitalnu i financijsku pismenost te jačanje otpornosti zajednice.

Autorica je projekta #svoja, nastalog u suradnji s Goethe-Institutom, usmjerenog na osnaživanje djevojčica i djevojaka u odnosu na rodne i druge stereotipe na internetu i društvenim mrežama. Osnivačica je mreže [Malih slobodnih knjižnica Hrvatske](#), kojom promiče dostupnost knjiga u lokalnim zajednicama. U tom je kontekstu autorica slikovnice *Djevojčica koja je voljela čitati*, inspirativne priče o slobodi čitanja i dijeljenju knjiga.

Također je pokretačica [Topoteke Prelog](#), digitalne zbirke lokalne baštine s naglaskom na građansku znanost. Kao promotorica građanskog sudjelovanja u dokumentiranju zajedničke memorije, 2024. godine stekla je priznanje Citizen Science Champion u okviru međunarodne inicijative SciStarter.

Autorica je baštinskih slikovnica (*Pesjanek te gledil*, *Jaje na crno*) te suautorica stručnog priručnika *Bilješke dječjeg knjižničara*, s fokusom na participativne metode i rad s djecom i mladima.

Sudjeluje u međunarodnoj inicijativi Lighthouse Libraries, gdje predstavlja Hrvatsku među najinovativnijim javnim knjižnicama Europe. Edukatorica je i suradnica organizacije Tactical Tech na projektima digitalne dobrobiti.

4

1. UVOD

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga samostalna je ustanova, narodna knjižnica prema Zakonu o knjižnicama, a rad knjižnice odvija se u skladu s odredbama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Prema UNESCO-vom Manifestu za narodne knjižnice. Knjižnica i čitaonica Grada Preloga nastoji biti mjesni prilaz znanju, te osigurati osnovne uvjete za cjeloživotno učenje, neovisno odlučivanje i kulturni razvitak svakog pojedinca i svih društvenih skupina. Osnivač knjižnice je Grad Prelog.

Ovaj okvirni opis same ustanove temelj je za daljnju razradu i razumijevanje značenja Knjižnice kao ustanove važne za grad Prelog i stanovnike grada, ali i svih okolnih naselja. Uz Muzej grada Preloga i Dom kulture, Knjižnica i čitaonica Grada Preloga čini važnu jezgru za kulturni i društveni život grada. Uz navedeno, Knjižnica i čitaonica Grada Preloga glavni je izvor pisanih, a u zadnje vrijeme i drugih vrsta informacija za stanovnike Preloga. Takva se uloga knjižnice može i mora dodatno pojačati, a ovisi o:

- dobro organiziranom knjižničnom poslovanju unutar raspoloživih financijskih resursa koji su Knjižnici na raspolaganju
- novim tehnologijama i njihovim implementacijama
- prepoznatljivosti knjižničnih potreba od strane lokalne zajednice, ali i obrnuto – prepoznavanje potreba korisnika od strane knjižničara
- djelatnicima koji trebaju svojom motiviranošću i stalnim stručnim usavršavanjem pratiti dostignuća u knjižničnom poslovanju i ista ugrađivati u svoje radno okruženje

Uz stručni dio prilagodbe u radu KIČGP treba voditi računa i o zakonskim okvirima koji reguliraju knjižničnu djelatnost i prilagođavati im se, kako bi rad Knjižnice bio zakonit i transparentan.

1.1. STRATEŠKI OKVIR DJELOVANJA

Rad u 2025. godini odvijao se u skladu sa Strateškim planom razvoja 2024.–2027., koji definira pet smjerova razvoja: digitalnu transformaciju, učenje kroz inovaciju, zajednicu u srcu, očuvanje baštine i kontinuirani stručni razvoj.

Istodobno, djelovanje knjižnice usklađeno je s IFLA smjernicama za narodne knjižnice koje naglašavaju ravnopravan pristup informacijama, inkluzivnost i profesionalnost. Godina 2025. pokazala je da su ti ciljevi operativno provedeni, a ne samo deklarirani.

Dokument Strategije dostupan je na poveznici:

https://www.dropbox.com/scl/fi/eri3swtut2t0bym6uv6k6/KIC_Prelog_STRATEGIJA_2024_2027.pdf?rlkey=bfvrcw9oagg811hxd0v22p7jh&dl=0

2. PROGRAMSKA DJELATNOST – KNJIŽNICA KAO AKTIVNI DRUŠTVENI PROSTOR

Tijekom 2025. godine Knjižnica i čitaonica Grada Preloga organizirala je ukupno četrdeset i sedam programa i javnih događanja, u kojima je sudjelovalo više od tisuću četristo građana. Ovaj broj, promatran u odnosu na veličinu sredine i broj zaposlenih djelatnica, pokazuje izrazitu programsku intenzivnost i organizacijsku učinkovitost.

Programi nisu bili jednokratni sadržaji, već su osmišljeni kao dio šireg strateškog okvira. U segmentu rada s djecom i mladima poseban naglasak stavljen je na poticanje čitanja, razvoj kritičkog mišljenja i jačanje medijske pismenosti. Programi za odrasle obuhvaćali su promocije knjiga, susrete, razgovore, radionice i tematske aktivnosti vezane uz lokalnu baštinu i suvremena društvena pitanja.

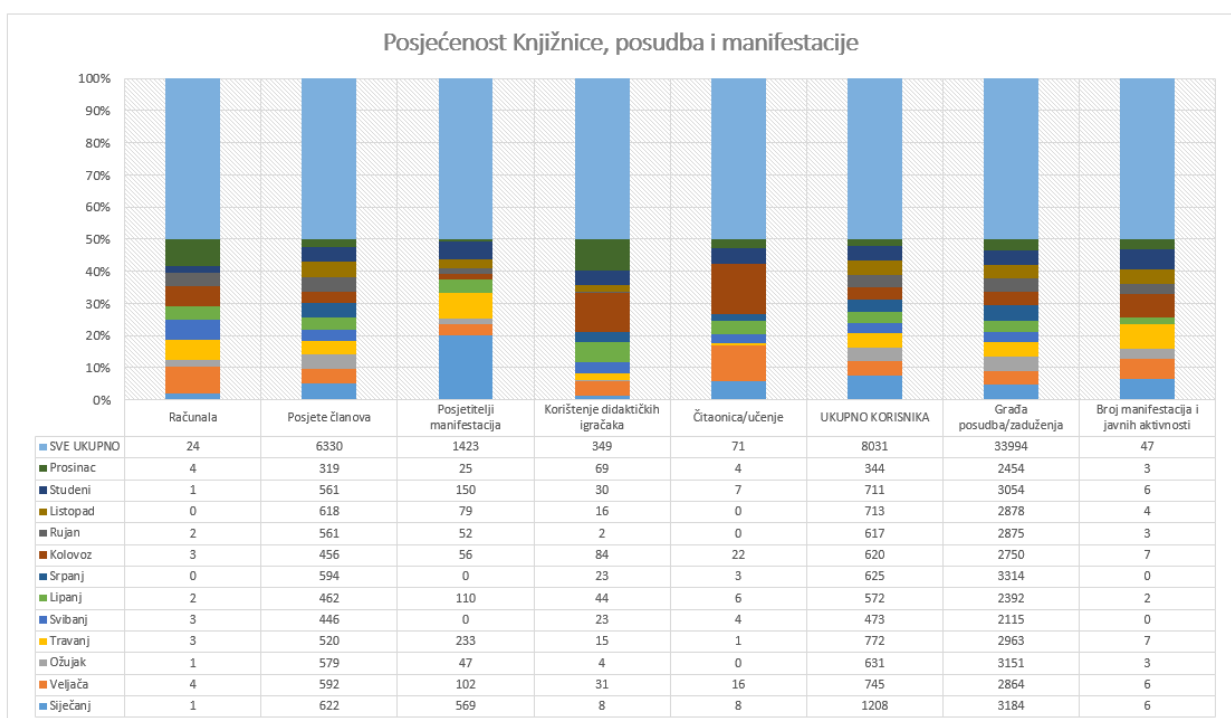
Festival Legendra ponovno je potvrdio da knjižnica može biti inicijator i nositelj kulturnog događaja koji nadilazi klasični knjižnični okvir. Kroz mitološke motive, baštinske elemente i interaktivne sadržaje, festival je okupio djecu, roditelje i partnere te dodatno učvrstio poziciju knjižnice kao središta kulturnog života grada. Legendra nije samo događaj – ona je primjer kako knjižnica može spojiti književnost, lokalnu tradiciju i zajedničko iskustvo.

U kontekstu broja zaposlenih (dvije djelatnice), održavanje gotovo pedeset događanja tijekom godine predstavlja pokazatelj visoke razine planiranja, fleksibilnosti i profesionalne predanosti. Zimske i proljetne kreativne radionice

- Kreativna nastava i lektira u Knjižnici
- Noć muzeja i Noć knjige

- Posjeti vrtića, OŠ i SŠ
- Male slobodne knjižnice Preloga - kućice za knjige
- Pričaonice uz kućice za knjige
- Topoteka Grada Preloga
- MALE SLOBODNE KNJIŽNICE HRVATSKE - projekt za poticanje čitateljske publike
- DIGITALNI DETOX I WELLNESS - edukacije za mlade i odrasle
- Književni susreti i kvizovi

OKVIRNA STATISTIKA RADA KNJIŽNICE I ČITAONICE GRADA PRELOGA 2025.

3. IZDAVAČKA DJELATNOST

Godina 2025. obilježena je izdavanjem baštinske slikovnice „Ide Krampus“. Ovim projektom knjižnica je konkretno realizirala strateški smjer „Tragovima baštine“

Slikovnica interpretira nematerijalnu kulturnu baštinu lokalne zajednice i približava je djeci na suvremen način. Ovaj izdavački pothvat pokazuje da knjižnica preuzima aktivnu ulogu u dokumentiranju i prenošenju lokalne tradicije.

Fond knjižnice krajem godine broji više od trideset četiri tisuće jedinica. Tijekom godine nabavljeno je 1823 novih jedinica, dok je 1400 zastarjelih ili oštećenih izlučeno sukladno zakonskim propisima. Ovakav omjer pokazuje uravnoteženo i profesionalno upravljanje zbirkom. Zavičajna zbirka i posebne zbirke dodatno potvrđuju identitetsku dimenziju rada knjižnice.

4. AMBASADORSTVO MJESeca HRVATSKE KNJIGE 2025. – NACIONALNA VIDLJIVOST I PROMOCIJA STRUKE

Imenovanje ravnateljice Knjižnice i čitaonice Grada Preloga za ambasadoricu Mjeseca hrvatske knjige 2025. godine predstavlja iznimno priznanje ne samo osobnom profesionalnom radu, nego i radu cijele ustanove te knjižničarske struke u lokalnoj zajednici.

Mjesec hrvatske knjige nacionalna je manifestacija koja već desetljećima oblikuje javni diskurs o čitanju, knjizi i ulozi knjižnica. Uloga ambasadora podrazumijeva javne nastupe, sudjelovanje u medijskim programima, gostovanja u knjižnicama diljem Hrvatske, intervjue i promicanje temeljne poruke manifestacije.

Tijekom 2025. godine ambasadorstvo je omogućilo snažnu nacionalnu vidljivost knjižnice iz Preloga. U medijskim objavama, stručnim razgovorima i javnim nastupima kontinuirano se isticalo djelovanje male narodne knjižnice koja kroz projekte, izdavaštvo, edukacije i inovativne programe nadilazi lokalni okvir.

Ovo imenovanje predstavlja višestruku vrijednost:

- promociju Grada Preloga kao sredine koja sustavno ulaže u kulturu i znanje
- afirmaciju knjižničarske djelatnosti kao stručne, relevantne i suvremene profesije
- potvrdu kvalitete rada Knjižnice i čitaonice Grada Preloga na nacionalnoj razini

Za ustanovu veličine Knjižnice i čitaonice Grada Preloga, ovo imenovanje predstavlja iznimnu čast i potvrdu da kvaliteta rada nije određena veličinom sredine, nego profesionalnim pristupom i kontinuiranim razvojem.

Ambasadorstvo Mjeseca hrvatske knjige 2025. godine stoga se može smatrati jednim od ključnih događaja u institucionalnoj povijesti knjižnice, jer je rad male narodne knjižnice pozicioniralo u središte nacionalne kulturne manifestacije.

Govor ambasadorice sa svečanog otvorenja Mjeseca hrvatske knjige 2025. održanog u Sisku u Knjižnici „Vlado Gotovac“, 15.10.2025.

Kažu da živimo u svijetu u kojem sve traje pet sekundi - pet sekundi da se nasmijemo na video, pet sekundi da promijenimo mišljenje, pet sekundi da nekoga zavolimo, ali i zamrzimo. Pet sekundi je dovoljno da prijeđemo na sljedeću vijest, sljedeću temu, sljedeću emociju. Naša pažnja se nemilosrdno troši na tisuće 5 sekundi. No, pet sekundi je za knjižničare sasvim dovoljno — da primijete čovjeka, prepoznaju što mu je potrebno i pokažu mu put do prave knjige. U svijetu u kojem algoritmi odlučuju što ćemo čitati, knjižničar je onaj koji još uvijek pita: „A što te zapravo zanima?“ I tu je njihova snaga. Ne u brojevima, ne u statistici, nego u onome što se ne vidi. U osmijehu kad se netko prvi put učlani u knjižnicu. U razgovoru s tinejdžerom koji traži smisao između redaka. U toplini prostora gdje se ljudi osjećaju dobrodošlo i prihvaćeno. Knjižničari su tiha snaga svakog društva – uporni, strpljivi i dugovječni. Oni povezuju ljude s idejama i informacijama. Brinu da znanje ostane živo, smisleno i dostupno svima. U svijetu koji se stalno mijenja oni pokazuju da upravo ljudskost ostaje najvrjedniji izvor. I možda je upravo zato knjižnica jedno od rijetkih mjesta gdje čovjek još uvijek dolazi – ne da nešto kupi, nego da nešto pronađe. Stoga, od srca hvala svim knjižničarima što svakodnevno pomažu pronaći nekome, upravo to nešto.

5. PROJEKTI I KAMPANJE

5.1. Projekti

Knjižnica provodi svoje stalne projekte za poticanje čitanja te aktivno sudjeluje u svojim partnerskih dužnostima na ostalim projektima od kojih navodimo najveće:

- *NAPLE SISTER LIBRARIES*

Program je zamišljen kao poticaj knjižnicama na međusobnu suradnju, a namijenjen je svim narodnim knjižnicama u zemljama članicama NAPLE-a koje se odluče uključiti u program i sudjelovati u pronalaženju knjižnice partnera u nekoj od zemalja članica te uspostaviti suradničke programe. Prilika je ovo i za središnje knjižnice nacionalnih manjina da unaprijede svoje veze sa matičnom zemljom, ali i da što bolje predstavljaju svoj jezik i kulturu lokalnoj zajednici u kojoj žive i djeluju. Knjižnice koje su u ovom trenutku iskazale želju sudjelovati u programu, jesu knjižnice iz Belgije, Hrvatske, Češke, Finske, Irske, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovenije i Španjolske.

- *Zelena knjižnica*

Zelena knjižnica je projekt Društva bibliotekara Istre započet u ožujku 2011. godine. Cilj projekta je preko Društva bibliotekara Istre i istarskih knjižnica educirati javnost i širiti svijest o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša i to kroz: portal Zelena knjižnica, projekcije dokumentarnih filmova, stručna predavanja, tribine i promocije knjiga.

- *Topoteka Grada Preloga*

projekt na ICARUS digitalnoj platformi Topoteka ICARUS Hrvatska interakcijom s lokalnim ustanovama, udrugama, zajednicama i pojedincima koji posjeduju arhivsko gradivo želi potaknuti zaštitu i javno predstavljanje njihovih arhiva. Jedan od suvremenih alata za dijeljenje zavičajno-povijesnih zbirki je digitalna platforma Topoteka koja na jednostavan način

omogućuje digitalizaciju i objavljivanje raznovrsnih povijesnih izvora i korištenje interaktivnih IT alata za njihovo opisivanje, predstavljanje i pretraživanje.

Poveznica na službenu stranicu projekta i dodatne informacije: <https://prelog.topoteka.net/>

- *Male slobodne knjižnice Hrvatske*

Tijekom 2025. godine nastavljen je razvoj Mreže malih slobodnih knjižnica Hrvatske (MSKH), čiji je pokretač i koordinator Knjižnica i čitaonica Grada Preloga. Održana je Konvencija MSKH, organizirane su edukacije, a mreža je dodatno ojačala svoju strukturu i vidljivost.

MSKH je projekt koji knjigu iznosi izvan zidova knjižnice i vraća je u javni prostor – parkove, dvorišta, kvartove. Time knjižnica potvrđuje da dostupnost građe ne ovisi isključivo o radnom vremenu i fizičkom prostoru ustanove.

Ovaj projekt ima snažnu društvenu dimenziju jer potiče zajedništvo, solidarnost i razmjenu. U kontekstu Strategije 2024.–2027., MSKH se uklapa u smjer „Zajednica u srcu“ i „Digitalna transformacija“, jer se mreža komunicira i razvija kroz online platforme i nacionalnu suradnju.

Facebook stranica i grupa za čuvare kućica i interaktivna karta s pozicijom pod imenom Male slobodne knjižnice Hrvatske. <https://www.facebook.com/kucicezaknjige>

Interaktivna karta svih upisanih knjižnica je dostupna na:

https://padlet.com/knjiznicaprelog/97p5v8c1m4vg2jnj?fbclid=IwAR0KB1L1ccrZVT9OuU7aRElv_vKxxeA4Hc0Kkiv71Q2Wzr8n-YyPuceciFo

- *#SVOJA: Osnaživanje djevojčica i djevojaka u odnosu na rodne i druge stereotipe na internetu i društvenim mrežama*

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga i Goethe-Institut Kroatien. Projekt #SVOJA, usmjeren na osnaživanje djevojčica i djevojaka kroz medijsku i digitalnu pismenost, tijekom 2025. godine dobio je novu dimenziju. Nakon višegodišnjeg rada kroz radionice, susrete i edukativne cikluse, tiskan je #SVOJA priručnik, čime je projekt dobio trajni didaktički oblik.

Tiskanje priručnika predstavlja važan strateški iskorak jer projekt prelazi iz faze operativnog rada u fazu dokumentiranog modela dobre prakse. Priručnik omogućuje prijenos znanja

drugim knjižnicama i edukatorima te potvrđuje da knjižnica u Prelogu ne provodi samo programe, nego razvija metodologiju rada.

Projekt #SVOJA uklapa se u IFLA smjernice koje naglašavaju ulogu knjižnica u promicanju rodne ravnopravnosti, medijske pismenosti i osnaživanja mladih. U kontekstu male narodne knjižnice, riječ je o projektu koji nadilazi lokalni okvir i ima potencijal nacionalne primjene.

Web stranica projekta gdje su dostupni i materijali za rad:

<https://www.goethe.de/ins/hr/hr/kul/sup/du-selbst.html>

Svi materijali nose licencu CC BY-NC-SA (Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima). Projekt sufinancira Agencija za elektroničke medije

- *Europski kontekst – Lighthouse Libraries*

Sudjelovanje u inicijativi Lighthouse Libraries koju je pokrenula NGO Public Libraries 2030 pozicioniralo je knjižnicu u europski kontekst. U Bruxellesu su predstavljeni primjeri dobre prakse vezani uz medijsku pismenost, rad s mladima i razvoj participativnih programa. Ovo sudjelovanje nije protokolarno; ono potvrđuje da knjižnica iz Preloga sudjeluje u raspravama o budućnosti knjižnica na europskoj razini. Time se lokalna praksa uključuje u širi diskurs o ulozi knjižnica u demokratskom društvu, borbi protiv dezinformacija i jačanju medijske pismenosti. U kontekstu veličine sredine, ovakav međunarodni angažman predstavlja značajan iskorak.

5.2. Kampanje

Knjižnica provodi svoje stalne kampanje za poticanje čitanja i popularizaciju Knjižnice od kojih ovdje navodimo najveće:

- *Nacionalna kampanja „Čitaj mi!“*: poticanje čitanja od najranije dobi kroz suradnju s djecom, roditeljima, odgojiteljima i Dječjim vrtićem Fijolica Prelog
- *I ja želim čitati!*: Cilj je ove kampanje informirati i educirati javnost te ju učiniti osjetljivom za problematiku osoba s teškoćama čitanja i disleksijom. Pokušat će se utjecati na izmjenu Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 167/03, čl. 86) koji bi omogućio

osobama s teškoćama čitanja i disleksijom lakši pristup većem broju knjiga priređenih za ovu skupinu ljudi.

6. KORISNICI I STATISTIČKA ANALIZA DJELOVANJA

U 2025. godini više od tisuću građana aktivno je koristilo usluge knjižnice. Ukupan broj aktivnih članova premašio je jedanaest stotina, od čega je gotovo tisuću korisnika obnovilo članstvo, što jasno pokazuje stabilnost i kontinuirano povjerenje zajednice. Dobna struktura korisnika ostaje uravnotežena. Djeca, mladi, odrasli i stariji ravnomjerno su zastupljeni, što potvrđuje inkluzivnost knjižnice kao javne ustanove.

Dobna skupina	Broj	Udio	Zaključak
Djeca (0–14)	317	~28 %	Sustavno ulaganje u buduće čitatelje
Mladi (15–17)	80	~7 %	Potencijal za daljnje jačanje teen programa
Odrasli (18–65)	460	~41 %	Knjižnica kao stabilna infrastruktura zajednice
Stariji (65+)	206	~18 %	Knjižnica kao prostor socijalne uključenosti

Tijekom godine ostvareno je više od šesnaest tisuća posudbi. Usporedimo li to s veličinom grada i brojem zaposlenih, riječ je o izrazito visokoj razini korištenja fonda. Ukupan broj fizičkih i virtualnih posjeta premašio je osamnaest tisuća, pri čemu gotovo polovica interakcija dolazi iz digitalnog prostora. To pokazuje da se knjižnica uspješno prilagodila suvremenim komunikacijskim navikama, ali bez gubitka fizičkog identiteta prostora. Digitalna transformacija nije bila zamjena za klasični model rada, nego njegovo proširenje.

Pokazatelj	Vrijednost	Analitički zaključak
Aktivni posuđivači	1063	Knjižnica ima čvrstu jezgru redovitih korisnika
Aktivni korisnici ukupno	1115	Korisnici ne dolaze povremeno, nego kontinuirano
Novoupisani	97	Stabilan organski rast
Obnovljena članstva	966	Visoka lojalnost i zadovoljstvo korisnika
Pravne osobe	22	Suradnja s ustanovama i organizacijama

7. FOND, NABAVA I OTPIS

U inventarnoj knjizi br. 8 (od P34781 - P36603) u 2025. godini inventarizirano je **138 doniranih** jedinica knjižne građe, ukupne vrijednosti **1790,62 eura**. U istom periodu inventarizirano je **569** jedinica knjižne građe koje je za potrebe Knjižnice i čitaonice Grada Preloga **otkupilo** Ministarstvo kulture, ukupne vrijednosti **11.000,00 eura**. Također, evidentirano je i **1116** jedinica knjižne građe koje je Knjižnica **kupila** u iznosu od **21.749,59 eura**. Kupnja je sufinancirana sredstvima Grada Preloga i Ministarstva kulture i medija RH. **U 2025. godini nabavljeno je i inventarizirano 1823 svezaka knjižne građe ukupne vrijednosti od 34.540,21 eura.** Članak 25. Pravilnika o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 27/2023.) regulira maksimalni postotak godišnjeg otpisa fonda - za knjižnu građu je **5%**. Knjižnica i čitaonica Grada Preloga je 2024. imala 33826 svezaka knjižne građe, što znači da je dopuštena godišnja količina za otpis u tom okviru 1691 svezaka. U 2025. godini, redovnim izlučivanjem i otpisom, otpisano je **1.400 svezaka** u vrijednosti od **33.022,63 €** čime je otpis odrađen u zakonskom okviru.

Razlog otpisa:

- •Dotrajale knjige - 1 primjerak u vrijednosti od 5,30 €
- •Izgubljene knjige - 71 primjerak u vrijednosti od 936,87 €
- •Otuđene knjige - 33 primjeraka u vrijednosti od 466,79 €
- •Oštećene knjige - 1287 primjeraka u vrijednosti od 31.437,71 €
- •Ostali razlozi - 8 primjeraka u vrijednosti od 175,96 €

Ukupni fond knjižnice sada broji 34249 od toga u otvorenom pristupu broj svezaka 26 000 dok se ostatak građe nalazi u zatvorenom skladištu na adresi Glavna 5, Prelog.

Katalog upisane građe dostupan je na poveznici: <https://library.foi.hr/lib/index.php?B=79>

8. ČLANOVI, USLUGE I KORIŠTENJE

Djelatnice KIČ Prelog nastavile su s radom i dalje na zavidnoj razini uz kreativnost, inovativnost i kvalitetu. Naša suradnja s odgojno-obrazovnim ustanovama i našim korisnicima dijelom je preselila u online okruženje. Ova spoznaja daje inspiraciju za daljnji razvoj digitalnih usluga i didaktičkih materijala za učenje i zabavu te otvara vrata većem broju korisnika i potencijalnih članova knjižnice. U nastavku se nalazi tablica statističkih podataka koje o narodnim knjižnicama prikuplja NSK. Tablica prikazuje podatke o uslugama i korištenju knjižnice u 2025. godini.

SUSTAV JEDINSTVENOG ELEKTRONIČKOG PRIKUPLJANJA, OBRADE, IZVJEŠTAVANJA I ARHIVIRANJA STATISTIČKIH PODATAKA O POSLOVANJU KNJIŽNICA

Usluge i korištenje

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga	
Županija	Međimurska
Broj aktivnih posuđivača s registriranom posudbom u izvještajnom razdoblju	1063
Ukupan broj aktivnih korisnika prema statusu članstva u izvještajnom razdoblju	1115
Broj novoupisanih korisnika	97
Broj korisnika koji su obnovili članstvo u izvještajnom razdoblju	966
Broj korisnika kojima vrijedi članstvo u izvještajnom razdoblju	30
Broj učlanjenih pravnih osoba	22
Od toga, broj učlanjenih u pokretne knjižnice	0
Broj aktivnih korisnika u više ogranaka i podružnica unutar mreže knjižnice u izvještajnom razdoblju	0
Ukupan broj aktivnih korisnika prema vrsti u izvještajnom razdoblju	1063
Broj djece (do 14 godine)	317
Broj mladih (od 15 do 17 godina)	80
Broj odraslih (od 18 do 65 godina)	460
Broj starijih (preko 65 godina)	206
Ukupan broj aktivnih fizičkih korisnika po spolu u izvještajnom razdoblju	1063
Broj žena	721
Broj muškaraca	342

Ukupan broj posudbi u izvještajnom razdoblju	1620	
Posudbe u knjižnici	50	
Posudbe izvan knjižnice	1570	
Ukupan broj posudbi izvan knjižnice po vrsti građe u izvještajnom razdoblju	15750	
Broj posudbi tiskanih knjiga	15750	
Broj posudbi e-knjiga	0	
Broj posudbi serijskih publikacija	0	
Broj posudbi AV i elektroničke građe	0	
Broj posudbi igračaka	0	
Broj posudbi ostale građe	0	
Ukupan broj fizičkih i virtualnih posjeta knjižnici u izvještajnom razdoblju	0	0
Broj fizičkih posjeta	40	
Broj virtualnih posjet	40	
	0	
Broj knjižničnih događanja u izvještajnom razdoblju	18031	
Broj knjižničnih događanja za djecu i mlade	8031	

9. PRORAČUN I TROŠKOVI

Financijsko poslovanje u 2025. godini odvijalo se uredno i transparentno, uz jasno definiranu strukturu prihoda i rashoda. Ukupni prihodi knjižnice iznosili su **109.040,34 eura**, od čega su **105.787,50 eura** sredstva iz proračuna (97,0 % ukupnih prihoda), dok su **vlastiti prihodi** iznosili **3.252,84 eura** (3,0 %). Najveći dio proračunskih sredstava osigurao je osnivač u iznosu od **85.787,50 eura**, što čini 81,1 % proračunskih prihoda, dok je **Ministarstvo kulture i medija** sudjelovalo s **19.000,00 eura**, a ostali proračunski izvori s **1.000,00 eura**. Ukupni rashodi u izvještajnom razdoblju iznosili su **116.267,47 eura**. Najveći udio odnosi se na **ostale troškove** u iznosu od **45.487,02 eura** (39,1 % rashoda) te na **bruto osobne dohotke zaposlenika** u iznosu od **37.830,86 eura** (32,5 %). U **nabavu knjižnične građe** uloženo je **32.749,59 eura**, što predstavlja 28,2 % ukupnih rashoda i potvrđuje kontinuirano ulaganje u razvoj fonda i kvalitetu usluga. Troškovi edukacije zaposlenika iznosili su **200,00 eura**.

Na dan 31. prosinca 2025. godine iskazan je **manjak u iznosu od 7.227,13 eura**, koji proizlazi iz razlike između ukupno ostvarenih rashoda i prihoda u izvještajnom razdoblju. Manjak se odnosi na vremensku neusklađenost evidentiranja rashoda i priljeva sredstava te ne predstavlja dospjele nepodmirene obveze. Sve financijske obveze uredno su podmirivane, knjižnica nije imala dospjelih nepodmirenih obveza, a poslovanje se može ocijeniti zakonitim, transparentnim i fiskalno odgovornim, uz jasno vidljivo razvojno usmjerenje kroz ulaganja u knjižničnu građu.

Ukupni rashodi za knjižnicu u izvještajnom razdoblju izraženi u eurima	116.267,47	€
Troškovi nabave knjižnične građe	32.749,59	€
Troškovi bruto osobnih dohodaka za osoblje u knjižnici	37.830,86	€
Troškovi edukacije za osoblje u knjižnici	200,00	€
Ostali troškovi	45.487,02	€
Vlastiti prihodi i ostali izvori u izvještajnom razdoblju izraženi u eurima	3.252,84	€
Vlastiti prihodi	3.252,84	€
Ostali izvori	0,00	€
Ukupni prihodi knjižnice u izvještajnom razdoblju izraženi u eurima	109.040,34	€
Ukupna sredstva iz proračuna – prema vrstama izvora financiranja	105.787,50	€
Osnivač	85.787,50	€
Županija	0,00	€
Ministarstvo kulture	19.000,00	€
Ostali proračunski izvori	1.000,00	€
Ukupna sredstva za nabavu građe	32.749,59	€
Osnivač	14.749,59	€
Županija	0,00	€
Ministarstvo kulture	18.000,00	€
Vlastiti prihodi	0,00	€
Ostali izvori	0,00	€

10. ZAKLJUČAK

Godina 2025. za Knjižnicu i čitaonicu Grada Preloga bila je godina stabilnosti, razvoja i potvrde profesionalnog smjera. Statistički pokazatelji svjedoče o kontinuiranom povjerenju zajednice: više od tisuću aktivnih korisnika, više od šesnaest tisuća posudbi te snažan broj fizičkih i virtualnih posjeta potvrđuju da knjižnica ostaje važan i živ prostor svakodnevice.

Programska djelatnost pokazala je jasno usmjerenje prema djeci i mladima, ali i ravnotežu u radu sa svim dobnim skupinama. Projekti poput Festivala Legendra, razvoja i tiskanja #SVOJA priručnika, izdavanja baštinske slikovnice *Ide Krampus* te nastavka rada Mreže malih slobodnih knjižnica Hrvatske potvrđuju da knjižnica ne održava postojeće stanje, nego aktivno razvija nove sadržaje i modele rada. Sudjelovanje u europskoj inicijativi Lighthouse Libraries i nacionalna vidljivost kroz ambasadorstvo Mjeseca hrvatske knjige dodatno su proširili doseg djelovanja ustanove.

Knjižnica je tijekom godine uspješno povezivala tradiciju i suvremenost. Tiskana knjiga ostaje temelj rada, ali digitalna prisutnost i virtualne interakcije potvrđuju prilagodbu novim komunikacijskim obrascima. Upravljanje fondom, organizacija programa i provedba projekata ostvareni su uz visoku razinu profesionalne odgovornosti i učinkovitosti, unatoč ograničenim kadrovskim resursima.

Financijsko poslovanje bilo je stabilno i razvojno. Povećani prihodi omogućili su snažnija ulaganja u knjižnu građu i projekte, dok je iskazani manjak rezultat računovodstvene vremenske razlike, a ne strukturne neravnoteže. Poslovanje ostaje zakonito, transparentno i fiskalno odgovorno.

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga u 2025. godini potvrdila je svoju ulogu društvene infrastrukture – prostora znanja, susreta, kulturnog identiteta i profesionalne stručnosti. Upravo na tim temeljima nastavlja graditi budućnost u kojoj će ostati stabilno središte zajednice, otvoreno inovacijama, ali čvrsto usmjereno na svoju temeljnu misiju: osigurati trajnu dostupnost znanja i smislenog kulturnog prostora svim generacijama.

KLASA: 612-04-26-01/4

Urbroj: 2019-14-3-26-01

Prelog, 18.02.2026.

Ravnateljica:

Maja Lesinger, viša knjižničarka

